

”ERITYISESTI ENSIMMÄINEN PÄIVÄ PELOTTI”

Huoltajien kokemuksia ja toiveita koskien lapsen varhaiskasvatuksen aloitusta

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Lahdensivun kampus, sosiaalian koulutusohjelma

Syksy 2017

Petra Kallio

Koulutus
Kampus

Tekijä	Petra Kallio	Vuosi 2017
Työn nimi	”Eryteisesti ensimmäinen päivä pelotti” Huoltajien kokemuksia ja toiveita koskien lapsen varhaiskasvatuksen aloitusta	
Työn ohjaaja	Jana Vyborna-Turunen	

TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli kerätä huoltajilta tietoa, jonka perusteella yhteistyöpäiväkoti voisi arvioida aloituskäytäntöjen kehittämisen tarvetta. Lisäksi selvitettiin huoltajien tunteita ja mielteitä koskien lapsen varhaiskasvatuksen aloitusta. Aihe on jatkuvasti ajankohtainen varhaiskasvatuksessa. Tutkimus tukee huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä toiminnan kehittämisen näkökulmasta.

Opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena yhdessä Hämeenlinnalaisessa päiväkodissa. Tutkimukseen osallistui syksyllä 2017 alle 4-vuotiaana aloittaneiden lasten huoltajia. Aineisto kerättiin haastattelulomakkeella, johon huoltajat vastasivat itsenäisesti anonyymeina. Aineisto analysoitiin käyttäen aineistolähtöistä sisällönanalyysia.

Tulosten mukaan huoltajien kokemukset päiväkodin aloituskäytännöistä ovat pääosin positiivisia, vaikka aloituskäytännöt ovat toteutuneet perheiden kohdalla osin vaihtelevasti. Huoltajien kokemuksissa korostuvat positiivisen vuorovaikutuksen ja kohtaamisen merkitys sekä lapsen sopeutumisen ja päiväkodissa viihtymisen merkitys aloituskokemukselle. Kehittämisen kohteeksi nousi aloituskeskustelun ehdottaminen pidettäväksi perheiden kotona, sillä tämä oli toteutunut vain puolella vastaajista.

Kaikkien lomakkeeseen vastanneiden huoltajien tunteita ja ajatuksia leimaa huoli lapsen sopeutumisesta ja yksilöllisestä huomioimisesta päiväkodissa. Luottamuksellisen suhteen rakentumisen voidaan nähdä auttavan näihin huoliin.

Avainsanat varhaiskasvatus, aloituskäytännöt, kasvatusyhteistyö, huoltajat

Sivut 23 sivua, joista liitteitä 4 sivua

Name of degree programme

Campus

Author

Petra Kallio

Year 2017

Subject

Parents' experiences and wishes regarding child's transition to day care

Supervisor

Jana Vyborna-Turunen

ABSTRACT

The aim of this Bachelor's thesis was to assess a local daycare centre's introduction practices and the need to develop them based on the information collected from the guardians. In addition, the feelings and reflections of the guardians were examined regarding the start of their child's daycare. The subject is constantly topical in early childhood education. The study supports co-operation with parents from the perspective of developing the activities.

The thesis was carried out as a qualitative study in one of the daycare centres in Hämeenlinna. The study involved the guardians of under 4-year-old children who started daycare in autumn 2017. The material was collected with a questionnaire, which the guardians responded independently and anonymously. The materials were analyzed using content analysis.

According to the results, the guardians' experiences with the introduction practices of the daycare centre are mainly positive, even though they have been actualized in varying ways for families. In the experiences of the guardians, the importance of positive interaction and encounter as well as the child's adjustment and wellbeing in the daycare centre are emphasized. A suggestion for development was the initial conversation with the families to be held in the family's home, because this had only actualized with half of the respondents.

The feelings and thoughts of all guardians who responded to the questionnaire are characterized by a concern about their child's adjustment and receiving individual attention in the daycare centre. Building a confidential relationship is found to ease these concerns.

Keywords

early childhood education and care, transition to daycare centre, co-operation with parents, guardians

Pages

23 pages including appendices 4 pages

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	VARHAISKASVATUKSESSA ALOITTAMINEN	2
3	LAPSEN SOPEUTUMINEN PÄIVÄKOTIIN KEHITYKSELLESTÄ NÄKÖKULMASTA	3
3.1	Pienen lapsen sosiaalinen kehitys.....	4
3.2	Kiintymyssuhde	5
3.3	Lapsen stressi päiväkodissa.....	5
4	HUOLTAJIEN KANSSA TEHTÄVÄ YHTEISTYÖ	6
4.1	Vuorovaikutus	7
4.2	Huoltajien osallisuus	7
5	AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET	8
6	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	9
6.1	Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset.....	9
6.2	Aineistonkeruu ja analyysi	10
7	AINEISTON ANALYYSI JA TULOKSET.....	11
7.1	Huoltajien tunteita leimaa huoli	11
7.2	Tutustuminen päiväkotiin ja aloituskeskustelu	12
7.3	Tarpeeksi tarpeellista tietoa	13
7.4	Aloitukset sujunut hyvin, kun lapsi viihtyy ja sopeutuu.....	14
7.5	Huoltajien toiveet ja kehitysideat yksilöllisiä	14
8	JOHTOPÄÄTÖKSET	15
8.1	Huoltajien kokemukset omakohtaisia ja pääosin positiivisia	15
8.2	Huoltajien tunteita leimaa huoli lapsen sopeutumisesta	18
9	POHDINTA.....	19
9.1	Tutkimuksen hyödynnettävyys	19
9.2	Tutkimuksen luotettavuus	20
9.3	Jatkotutkimusaiheet ja loppusanat.....	20
	LÄHTEET	22

Liitteet

- Liite 1 Saatekirje huoltajille
- Liite 2 Haastattelulomake huoltajille

1 JOHDANTO

Lapsen varhaiskasvatuksen aloitus ja päiväkotiin siirtyminen on jatkuvasti ajankohtainen aihe varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksessa aloittaminen voi olla sekä lapselle että huoltajille hyvin jännittävää, ja jopa pelottavaakin. Se herättää huoltajissa erilaisia tunteita, odotuksia ja kysymyksiä. Aloituskäytäntöihin on tärkeää kiinnittää erityistä huomiota, jotta aloituksesta muodostuisi lapselle ja huoltajille miellyttävä ja turvallinen kokemus. Varhaiskasvatuksen aloituksen kokonaisvaltainen sujuvuus luo pohjaa lapsen vuosia kestäväälle kasvatuspolutulle, jonka aikana lapsi ja perhe kokevat useita erilaisia siirtymävaiheita ja aloituksia. Itse äitinä ja tulevana varhaiskasvatuksen ammattilaisena koen, että päiväkodin henkilöstön herkkyys ja perheen yksilöllisten tarpeiden huomioiminen, ovat avainasemassa tässä lapsen kasvatuspolutun ensimmäisessä nivelvaiheessa – varhaiskasvatuksen aloittamisessa.

Nykyisessä varhaiskasvatuksessa korostetaan osallisuutta ja huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä, joten on tärkeää, että asiakkaat voivat osallistua varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Yhteistyön merkitys korostuu etenkin siirtymävaiheissa, esimerkiksi, kun lapsi aloittaa varhaiskasvatuksessa. Yhteistyö huoltajien kanssa tukee lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia. (Opetushallitus 2016, 32–33.) Tässä tutkimuksessa korostuu huoltajien näkemykset toiminnan kehittämisen näkökulmasta ja siten kasvatuksellinen yhteistyö.

Tutkimukseni tarkoituksena on saada tietoa huoltajien kokemuksista ja toiveista koskien päiväkodin aloituskäytäntöjä. Tavoitteena on, että päiväkoti voi huoltajien kokemusten pohjalta arvioida aloituskäytäntöjen kehittämistarpeita. Lisäksi selvitän tutkimuksessa huoltajien tunteita ja mielteitä koskien lapsen varhaiskasvatuksen aloitusta. Näiden tunteiden esiintuomisen tarkoituksena on syventää kasvattajien ymmärrystä huoltajien kokemuksista ja täten tukea perheiden sensitiivistä kohtaamista.

Toteutin tutkimuksen yhdessä Hämeenlinnalaisessa päiväkodissa. Kyseessä on laadullinen tutkimus ja aineistonkeruu tapahtui huoltajille osoitetun kyselylomakkeen avulla (liite 2), johon huoltajat vastasivat nimettömästi. Rajasin tutkimuksen koskemaan alle 4-vuotiaana syksyllä 2017 aloitaneiden lasten huoltajia kerätäkseni mahdollisimman tuoreita kokemuksia ja pitääkseni aineiston koon sopuuhaisena.

Päivähoidosta puhutaan nykyään varhaiskasvatuksena, esimerkiksi laki lasten päivähoidosta on nykyään varhaiskasvatustaki. Samoin opetushallituksen Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa 2016 puhutaan ainoastaan varhaiskasvatuksesta eikä päivähoidosta. Käytän tässä opinnäytetyössä sanaa varhaiskasvatus samoin, kuin aiemmin olisi käytetty termiä päivähoito.

2 VARHAISKASVATUKSESSA ALOITTAMINEN

Varhaiskasvatuksen aloitus etenee yleensä käytännössä siten, että kun perhe on ottanut vastaan heille myönnetyn päiväkotipaikan, otetaan perheeseen yhteyttä lapsen tulevasta hoitoryhmästä ja sovitaan aloituskeskustelun pitämisestä sekä tutustumisesta päiväkotiin ja tulevaan ryhmään. Nykyään on paikoin käytäntönä ehdottaa ensimmäisen tapaamisen pitämistä lapsen kotona. Tällöin käydään tavallisesti aloituskeskustelu, jossa selvitetään lapseen liittyviä perustietoja, lapsen kiinnostuksenkohteita ja tarpeita sekä vanhempien toiveita ja odotuksia. Perheen kanssa sovitaan tutustumiskerroista ja perheelle annetaan päiväkodin toimintaan, maksuihin ja hoitoaikojen varaamiseen liittyvää tietoa.

Varhaiskasvatuksen aloitus merkitsee perheille monen tasoisia muutoksia arjen elämään. Se voi herättää huoltajissa innostusta ja odotuksia, mutta myös levottomuutta ja huolta. Lapsen selviytyminen erossa vanhemmista sekä yleinen arjen muutosten järjestäminen mietityttää huoltajia. Lapselle itselleen päiväkotiin siirtyminen on myös valtava muutos. Vanhempien välittämät tunteet, asenteet ja toiminta heijastuvat pienen lapsen mieleen. On aikuisten vastuulla huolehtia lapsen turvallisuudentunteen säilymisestä. Vanhempien ja kasvattajien väliset syvälliset, tutustumista tukevat keskustelut helpottavat niin vanhempien, kuin lapsenkin huolta. (Munter 2001, 35–36, 46.)

Varhaiskasvatuksen aloitus rakentuu sosiaalisesti ja etenee ajallisena prosessina yhdessä kaikkien osapuolien kanssa. Se on merkityksellinen vaihe, joka luo perustaa lapsen varhaiskasvatusvuosille. Kun lapsi saa kokea itsensä hyväksytyksi, ymmärretyksi ja rakastetuksi uudessa vieraassa ympäristössä, tulee hänestä oman varhaiskasvatuksensa päähenkilö alusta saakka. Arjen toiminnan toistuvuus luo turvallista ennakoitavuutta, jonka avulla lapsi kykenee kohtaamaan uutta. (Munter 2001, 36, 57.)

Ehyt kasvunpolku ja siirtymävaiheiden sujuvuus ovat lapsen kehityksen kannalta tärkeitä asioita. Siirtymäprosessien ohjaaminen lasta ja koko perhettä tukien, on kasvatushenkilöstön tehtävä. Perheellä tulee olla oikeus tutustua lapsen tulevaan kasvatusympäristöön, kasvatushenkilöstöön ja toimintakulttuuriin etukäteen. Riittävän pitkä tutustuminen helpottaa pienten lasten siirtymää kodista päiväkotiin ja edesauttaa turvallisen kasvattajasuhteen muodostumista. (Karikoski & Tiilikka 2016, 92–93.)

Varhaiskasvatuksen aloittamiseen liittyy yleisesti niin sanottu aloituskeskustelu, jonka tarkoituksena on käydä perheen kanssa läpi aloittamiseen liittyviä odotuksia ja kysymyksiä sekä valmistaa lasta varhaiskasvatuksen aloitukseen. Kun vanhempi pääsee ilmaisemaan ja selkiyttämään omia ajatuksiaan ja tunteitaan, kykenee hän myös paremmin tukemaan lasta muutoksessa. Aloituskeskustelu tulisi käydä ennen kuin lapsi aloittaa varhais-

kasvatuksen, jotta vanhemmat kerkeävät valmistaa lasta tulevaan muutokseen. Kun kasvattaja tapaa lapsen jo tälle tutussa ympäristössä kodissa, helpottaa se lapsen saapumista päiväkotiin ja auttaa lasta rakentamaan luottamusta kasvattajaa kohtaan. (Kaskela & Kekkonen 2007, 41–43.)

Munterin (2001, 58) mukaan lapsen tutustumista uuteen toimintaympäristöön ja kasvattajiin päiväkodissa helpottaa pehmeä lasku päiväkodin arkeen. Pehmeällä laskulla tarkoitetaan sitä ajanjaksoa, jonka aikana lapsi yhdessä vanhempien kanssa tutustuu päiväkotiin. Yleisesti voidaan pitää pehmeänä laskuna vähintään yhtä tapaamista perheen kanssa ennen hoidon aloitusta ja yhden viikon mittaista ajanjaksoa hoidon alettua, jonka aikana lapsi on päiväkodissa alkuun yhdessä vanhempiensa kanssa, ja pikkuhiljaa jää pidemmiksi ajoiksi sinne ilman vanhempiaan. Pehmeän laskun aikana on ensisijaisen tärkeää luoda varhaiskasvatuksessa aloittaminen sellaiseksi, että lapsen ja kasvattajien suhde voi muodostua turvalliseksi. Tänä aikana luodaan yhteisten tilanteiden kautta pohja lapsen ja hänen huoltajiensa sekä varhaiskasvattajien välisille suhteille.

3 LAPSEN SOPEUTUMINEN PÄIVÄKOTIIN KEHITYKSELLISESTÄ NÄKÖKULMASTA

Tässä luvussa käsittelen lapsen varhaista sosiaalista kehitystä ja kiintymyssuhdetta sekä lapsen stressiä. Olen valinnut nämä osa-alueet tutkimukseni tietoperustaan, koska ne ovat mielestäni oleellisia kehityksellisiä näkökulmia liittyen lapsen sopeutumiseen uuteen elämäntilanteeseen ja ympäristöön päiväkodissa. Nämä asiat ovat oleellisia koko lapsen varhaiskasvatustalon ajan, mutta korostuvat alkuvaiheessa, kun vastavuoroinen tutustuminen alkaa.

Kokemukseni mukaan lapsen kokema stressi päiväkodissa mietityttää ja puhututtaa vanhempia. Olen itse osallistunut keskusteluihin ja lukenut netin keskustelupalstoilta viestiketjuja, joissa vanhemmat ovat huolissaan lapsen sopeutumisesta päiväkotiin sen aiheuttaman stressin vuoksi. Kaikki eivät suoraan puhu stressistä, mutta huolet siitä, kuinka lapsi jaksaa suuressa ryhmässä ja hälinässä sekä kuinka paljon lapsi saa yksilöllistä huomiota ja aikuisen läsnäoloa, viittaavat huoleen lapsen kokemasta stressistä.

Kehittyäkseen sosiaalisilta taidoiltaan tasapainoisesti, lapsi tarvitsee turvallisen kiintymyssuhteen ja kyvyn muodostaa uusia läheisiä ihmissuhteita, joiden avulla hän kykenee paremmin sietämään myös stressaavia tilanteita. Vanhempiin muodostunut hyvä kiintymyssuhde todennäköisesti edesauttaa lasta luomaan kiintymyssuhteita myös muihin aikuisiin (Munterin 2001, 43). Turvallisen kiintymyssuhteen muodostuminen edellyttää, että hoitaja vastaa lapsen sosiaalisiin ja emotionaalisiin tarpeisiin. Kiinty-

myssuhteiden ja sosiaalisuuden merkitys korostuu lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksen, kun pyritään muodostamaan uusia luottamuksellisia ihmissuhteita ja tukemaan lapsen sosiaalisia taitoja ja stressinsietokykyä vuorovaikutuksessa varhaiskasvattajien kanssa.

3.1 Pienen lapsen sosiaalinen kehitys

Sosiaalisuus on synnynnäinen temperamenttipiirre, joka selittää miten tärkeää muiden ihmisten seura, ja toisaalta yksinolo, on ihmiselle. Sosiaaliset taidot tarkoittavat kykyä tulla toimeen muiden ihmisten kanssa. Ihmisen temperamentti ja perimä vaikuttavat siihen kuinka luontevasti hän oppii ja haluaa oppia sosiaalista kanssakäymistä, mutta ne eivät määritä sosiaalisten taitojen kehittymistä. Oppiminen kokemuksen ja kasvatuksen kautta ovat avain sosiaalisten taitojen kehittymiseen. Näihin taitoihin kuuluu kyky analysoida sosiaalisia tilanteita, ymmärtää muiden mielialoja, neuvotella ja tehdä kompromisseja. (Keltikangas-Järvinen 2012, 49–50.)

Lapsella on jo syntymästään asti olemassa keinot sosiaaliseen vuorovaikutukseen. Vauvan sosiaalinen kehitys alkaa huolenpitoa vaativilla sosiaalisen sopeutumisen signaaleilla, kuten itkulla ja hymyllä. Hymy on synnynnäinen taito eikä vain matkimista – myös sokea vauva osaa hymyillä. Hymy kiinnittää hoitajien huomion ja saa tämän vuorovaikutukseen kanssaan. Itku on aluksi perustarpeiden ilmaisua, mutta ensimmäisen ikävuoden lopulla lapsi oppii käyttämään itkua kommunikatiivisesti. Iän myötä niin itkusta kuin hymystä muodostuu sosiaalisen viestinnän välineitä. (Keltikangas-Järvinen 2012, 53–55.)

Lapsen kehitys on nopeinta kolmen ensimmäisen ikävuoden aikana. Tämä kehitysvaiheen voidaan ajatella muodostavan persoonallisuuden perusrakenteen, jonka päälle myöhempi kehitys rakentuu. Puutteet tässä kehitysvaiheessa saattavat vaikuttaa negatiivisesti vielä aikuisuudessakin. Näiden kolmen ensimmäisen ikävuoden aikana kehittyy lapsen minuus, käsitys omasta yksilöllisyydestään ja ainutkertaisuudestaan. Lapsi oppii kuinka kontrolloida omaa käytöstään ja säädellä mielialojaan, sekä kuinka reagoida muiden viesteihin. Näiden asioiden oppiminen edellyttää hyvää ja läheistä vuorovaikutusta lapsen ja häntä hoitavan aikuisen välillä. (Keltikangas-Järvinen 2012, 21.)

Lapsen myönteisen kehityksen kannalta on tärkeää, että hän saa tarvitsemaansa huolenpitoa ja hoitoa, ja etteivät häntä hoitavat aikuiset koko ajan vaihdu. Varhainen hoivan puute vaikuttaa aivojen välittäjäaineisiin, mikä voi osaltaan vaikuttaa esimerkiksi ihmisen stressiherkkyyteen. Pysyvien ihmissuhteiden muodostuminen on lapsen varhaisessa kehitysvaiheessa keskeistä ja ensiarvoista sosiaalisten taitojen kehittymisen kannalta. (Keltikangas-Järvinen 2012, 41, 43.)

3.2 Kiintymyssuhde

Hoivaamalla ja suojelemalla vauvaa, vanhemmat antavat tälle kiintymyssuojan, jonka turvin vauva pysyy elossa ja kehittyy omaksi yksilölliseksi persoonakseen. Kiintyminen takaa lapsen turvallisuudentunteen uusissa, uhkaaviksi koetuissa tilanteissa. Vanhempien tarjoama kiintymyssuoja kannattelee lasta kaikkien kehitysvaiheiden läpi aina aikuisuuteen ja lapsen omaan vanhemmuuteen asti. Perusturvan tarjoaminen sekä kasvatuksellinen ja sosiaalistava vanhemmuus kuuluvat kiintymyssuojan rakentamiseen. Kiintymyssuojan avulla vanhemmat tarjoavat lapselle tämän ensimmäisen emotionaalisen ihmissuhteen, kiintymyssuhteen. (Salo 2002, 44–45.)

Hoivaajaan kiinnittyminen vakiintuu vauvalla noin kahdeksan kuukauden iässä. Kiintymyssuhteen rakentuminen edellyttää, että hoivaaja on ajallisesti tarpeeksi paljon läsnä lapsen elämässä tämän ensimmäisen elinvuoden aikana. Pysyvä syli ja kosketus sekä rutiinit, jotka toistuvat päivittäisessä elämässä muodostavat lapselle perusturvallisuuden ja jatkuvuuden tunteen. Varhainen vuorovaikutus vanhemman ja lapsen välillä on perusta kiintymyssuhteen muodostumiselle, eikä pelkkä fyysinen läsnäolo riitä. Turvallisen kiintymyssuhteen muodostuminen edellyttää turvallisten rajojen asettamista lapselle sekä johdonmukaisuutta kasvatuskäytännöissä ja lapsen tunteisiin reagoimisessa. Lisäksi tarvitaan johdonmukaisuutta kielellisessä ja ei-kielellisessä kommunikoinnissa, toisin sanoen elekielen on oltava yhtä sanallisen ilmaisun kanssa. (Salo 2002, 45, 66, 69.)

Eritasoinen kiintyminen näkyy lasten tavassa reagoida ja käyttäytyä. Turvallisesti kiintynyt lapsi pystyy esimerkiksi ilmaisemaan eroahdistustaan avoimesti, mutta ottaa myös lohdutusta vastaan niin ensisijaiselta hoitajaltaan kuin myös jonkin verran vieraalta aikuiselta. On todettu, että eroja jälleennäkemistilanteissa, stressihormonitasot ovat turvattomasti kiintyneillä lapsilla korkeammat kuin turvallisesti kiintyneillä lapsilla. Täysin turvattomasti kiintyneillä lapsilla ei ole tarpeeksi turvan tunnetta tuottavia vuorovaikutusmielikuvia, joiden avulla he voisivat luottaa ensisijaisen hoitajan palaamiseen, ja tämän vuoksi erotilanteet tuntuvat heistä todella uhkaavilta. Ihminen on joustava olento ja kykenee sopeutumaan monenlaisiin kasvuolosuhteisiin. Erilaiset kiintymysmallit muotoutuvat henkilön senhetkisen elämäntilanteen mukaan. On tärkeää, että ihmisellä on mahdollisuus luoda useampia kiintymyssuhteita, joiden kautta jäsentää menneisyyden ihmissuhteita ja jotka voivat toimia rakennusvälineinä tulevaisuuden ihmissuhteille. (Salo 2002, 63–64, 76.)

3.3 Lapsen stressi päiväkodissa

On todettu, että hoidon laatu ja hyvä suhde hoitajan ja lapsen välillä edesauttavat stressitasojen pysymistä matalana hoitopäivien aikana. Lapsi tarvitsee aikuisen, joka huomaa hänet ja huomioi hänen tunteensa, ja auttaa

häntä tunteiden säätelemisessä. Päiväkodissa olisi tarjottava lapsille turva-kokemuksia, jotka tukevat stressin säätelyssä, sillä jatkuva stressi on riskitekijä lapsen kehitykselle. (Kronqvist 2016, 24–25.)

Keltikangas-Järvinen (2012, 103) viittaa tekstissään Watamuran (2003) tutkimuksen tuloksiin, joiden mukaan pienen lapsen stressiin vaikuttavat useat eri tekijät, kuten lapsen ikä, temperamentti ja yksilöllinen stressiherkkyys, ryhmän koko, hoitopäivän pituus sekä melutaso. Mäkelä (2002, 39) korostaa, että lapselle yksinjäminen on pelottava asia, sillä lapsella ei ole biologisesti katsoen mahdollisuutta selvitä yksin. Mäkelä viittaa ylisuuriin päiväkotiryhmiin ja kirjoittaaakin, että ”joutuminen sellaiseen vertaisryhmään, jossa oma asema on vakiintumaton, on lapselle jatkuva stressi”. Siren-Tiusanen (2001, 22) kuitenkin toteaa, että vaikka alle kolmivuotiaalla lapsella ei ole keinoja käsitellä stressiä, ovat pienet lapset joustavia ja sopeutuvat monenlaisiin tilanteisiin. Tämä voi olla tilanteesta riippuen sekä hyvä että huono asia, koska tietenkään emme toivo lapsen sietävän jatkuvaa negatiivista ympäristöä tai tilannetta. Tärkeää onkin, että lapset saavat rasittavien hetkien vastapainoksi runsaasti iloa ja positiivisia kokemuksia.

Mielestäni kasvattajien tulee huomioida lapsen stressiherkyyttä ja pyrkiä luomaan sellaiset olosuhteet, joissa stressiä voitaisiin lievittää. Monet varhaiskasvatuksen raamit ovat muun muassa poliittisten linjausten määrittelemiä, kuten ryhmien koko. Joihinkin asioihin voidaan kuitenkin vaikuttaa, esimerkiksi lapsen varhaiskasvatuksen aloitus ja alku voidaan räätälöidä yksilölliset tarpeet huomioon ottaen, tästä esimerkkinä aiemmin kuvamani pehmeä lasku. Lisäksi on tärkeää luoda turvallisia ja luottamuksellisia suhteita kasvattajien ja lasten välille heti alusta alkaen. Keltikangas-Järvinen (2012, 107) huomauttaa, että ei pidä tyytyä poistamaan vain pahimmat riskitekijät, vaan tulisi pyrkiä muokkaamaan olosuhteet ja toiminta stressiherkempien lasten mukaan, mikä hyödyttää myös vähemmän herkkiä lapsia.

4 HUOLTAJIEN KANSSA TEHTÄVÄ YHTEISTYÖ

Valtakunnallisissa varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2016, 32–33) korostetaan huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön merkitystä. Lapsen etu ja kokonaisvaltainen hyvinvointi ovat yhteistyön lähtökohtia. Vuorovaikutteinen yhteistyö edellyttää varhaiskasvatuksen työntekijöitä aloitteellisuutta. Luottamuksellinen ilmapiiri ja tasa-arvoinen vuorovaikutus tukevat kasvatusyhteistyötä ja luovat pohjaa lapsen kasvun ja kehityksen turvaamiselle. Huoltajille tulee suoda mahdollisuus osallistua varhaiskasvatuksen toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen.

Myös Varhaiskasvatuslaissa (36/1973 § 2a) mainitaan huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön merkitys lapsen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille.

Yksi varhaiskasvatuksen tavoitteista on toimia yhdessä lapsen huoltajan kanssa lapsen parasta ajatellen, sekä tukea huoltajaa kasvatustyössä.

4.1 Vuorovaikutus

Nykyisessä varhaiskasvatuksessa on siirrytty yksilöllisistä suorituksista yhdessä tekemiseen ja asiakaslähtöiseen toimintatapaan. Vuorovaikutus onkin kasvattajien yksi tärkein työväline. Kasvattajan on kyettävä säätelemään omaa käyttäytymistään, mutta pysymään samalla aitona asiakaskohtaamisissa. Ammatillisuus edellyttää toimeen tulemistä kaikkien kanssa, sillä vastuu vuorovaikutuksen aloittamisesta ja hoitamisesta on ammattihenkilöllä. Vastuu rajoittuu kuitenkin omaan osuuteen, joka hänen on hoidettava riippumatta asiakkaan teoista. Ammatilainen voi joutua houkuttelemaan asiakasta vastavuoroiseen vuorovaikutukseen, eikä ammattilainen saa irrottautua omasta osuudestaan vuorovaikutukseen, vaikka asiakas olisi haluton hoitamaan oma osuuttaan. Ammattikasvattajat ovat ihmishuuhdetyöntekijöitä ja vuorovaikutuksen ammattilaisia. (Kiesiläinen 2001, 254–256.)

Karikosken ja Tiilikan (2016, 79) mukaan haasteita kasvatusyhteistyöhön tuo lapsen eri kasvuympäristöjen toisistaan poikkeavuus. Kotona voi olla eri arvot ja toimintakulttuuri, kuin päiväkodissa. Myös huoltajien ja varhaiskasvattajien odotukset ja vaatimukset lapsen käyttäytymisen suhteen voivat olla erilaisia, mikä voi vaikuttaa lapsen sopeutumiseen uudessa kasvuympäristössä.

Toimivat suhteet huoltajien ja varhaiskasvattajien välillä ovat edellytys sille, että lapsi kokee päiväkodissa olemisen mielekkääksi. Pehmeän laskun ja kiireettömän tutustumisen aikana voidaan rakentaa luontevaa vuorovaikutusta keskustellen lapseen ja varhaiskasvatukseen liittyvistä asioista yhdessä huoltajien kanssa. Päiväkodin työntekijöiden tulisi herkistyä havainnoimaan ja ymmärtämään perheiden erilaisia kommunikaatiokulttuureja ja pyrkiä aktiivisesti kuuntelemaan myös vähäsanaisempaa puhetta. Avointen ja helposti lähestyttävien huoltajien kanssa vuorovaikutus alkaa sujua helposti, jolloin lapsi profiloituu nopeasti huoltajien puheen perusteella, mikä puolestaan saattaa haitata uusien havaintojen tekemistä lapsesta uudessa ympäristössä. On tärkeää jo ensimmäisellä tapaamiskerralla luoda avoin ja kyselevä ilmapiiri, jossa huoltajia kuunnellaan ja heille annetaan tarpeeksi tietoa. (Munter 2001, 48–49.)

4.2 Huoltajien osallisuus

Vanhempien osallisuus on keskeisessä roolissa lapsen varhaiskasvatuksen hoitosuhteen alkaessa. Kasvatusyhteistyö alkaakin tutustumisesta puolin ja toisin. Aloitusk keskustelun käyminen lapsen kotona on jatkumoa neuvolan kotikäyntikäytännölle. Tästä voidaan puhua myös tutustumiskäyntinä, jossa keskustellaan huoltajien hoidon aloitukseen liittyvistä toiveista ja

odotuksista. Varhaiskasvattajien on tärkeää olla kiinnostuneita perheen antamasta kokemuksellisesta tiedosta ja kuunnella perheen toiveita, odotuksia, pelkoja ja uskomuksia koskien varhaiskasvatusta. Tämä tukee huoltajien mahdollisuuksia tasa-arvoiseen osallisuuteen varhaiskasvatuksen suunnittelussa ja toiminnassa. (Kaskela & Kekkonen 2007, 26, 41.)

Huoltajien osallisuus varhaiskasvatuksessa voi olla konkreettista toimintaan osallistumista, kuten vanhempainiltoihin, tilaisuuksien järjestämiseen ja keskusteluihin osallistumista, mutta myös kokemuksellista osallisuutta ja sitoutumista lapsen kasvatusoikeuteen myös varhaiskasvatuksessa. Kokemuksellinen osallisuus on tunne siitä, että huoltaja on osa sitä varhaiskasvatusyhteisöä, johon hänen lapsensa kuuluu. Tiedon siirtäminen on usein yksisuuntaista tiedottamista päiväkodista huoltajille. Osallisuuden kannalta olisikin tärkeää saada perheiden ääni kuuluviin varhaiskasvatuksessa, jotta voidaan rakentaa molemminpuolista tiedonvaihdon kulttuuria. (Kaskela & Kekkonen 2007, 25–27.)

5 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET

Varhaiskasvatuksen aloittamisesta on tehty eri näkökulmista tutkivia opinnäytetöitä. Aloittamista on tutkittu niin lasten, varhaiskasvattajien kuin huoltajien näkökulmasta. Aloitukseen liittyen on laadittu myös erilaisia tietopaketteja ja oppaita. Esittelen tässä muutaman tutkimuksen, joissa on oman tutkimukseni tapaan tavoiteltu tietoa huoltajien kokemuksista koskien lapsen varhaiskasvatuksen aloitusta.

Mari Rissasen (2014) käsittelee kandidaatin-tutkielmassaan vanhempien huolia koskien lapsen päivähoidon aloitusta. Vaikka tutkimuksessa keskitytään vanhempien kokemuksiin huoliin, sivuaa se mielestäni oleellisesti omaa tutkimustani. Rissasen tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää millaisia huolia vanhemmat ovat ilmaisseet päiväkodin kasvattajille, ja kuinka nämä huolet on otettu päiväkodissa huomioon lapsen aloittaessa hoidon. Rissanen toteutti tutkimuksensa huoltajille osoitetulla avoimella kyselylomakkeella. Tuloksissa nousi esiin neljä teemaa, jotka olivat ”lapsen sopeutumiseen liittyvät huolet, huolet lapsen fyysisestä hyvinvoinnista, päiväkodin toimintaan liittyvät huolet sekä ei lainkaan huolia”. Johtopäätöksenä oleellista oli, että ammattikasvattajat voivat tukea vanhempia, kun nämä tuovat huolensa rohkeasti esiin päiväkodin henkilökunnalle. Vanhempien ja kasvattajien välisellä vuorovaikutuksella on siis suuri merkitys vanhempien kokemusten ja toiveiden huomioonottamisessa lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksen.

Erja Tikkala ja Elina Ylinen (2013) ovat tutkineet vanhempien ja päiväkotien kasvattajien kokemuksia päivähoidon aloituksesta omassa opinnäytetyössään. Heidän tutkimuksessaan todetaan, että vanhemmat ovat enimmäk-

seen tyytyväisiä siihen, miten lapsen päivähoidon aloitus on sujunut. Tuloksista nouse esiin vanhempien erilaiset tuntemukset koskien lapsen varhaiskasvatuksen aloitusta. Osa oli odottanut aloitusta luottavaisin mielin, osaa oli huolestuttanut, kuinka lapsi pärjää ja sopeutuu. Vanhemmat toivoivat lapsen yksilöllistä huomioimista päiväkodissa ja, että lapsi saisi päiväkodista kavereita ja oppisi siellä ryhmässä toimimista sekä perustaitoja esimerkiksi koulua varten.

Jenni Kurtti (2012) on Oulun Diakonia-ammattikorkeakoulun sosiaalialan opinnäytetyössään tutkinut vanhempien kokemuksia pienen lapsen päivähoidon aloituksesta. Kurtin tutkimuksen tavoitteena oli kartoittaa vanhempien tuen tarvetta lapsen siirtyessä varhaiskasvatukseen ja saada näin työyhteisöä hyödyttävää tietoa. Hän haastatteli huoltajia kyselylomakkeen avulla. Kurtin tutkimustulosten mukaan vanhempien kokemukset lapsen varhaiskasvatuksen aloituksesta ovat pääosin positiivisia. Aloitukseen liittyvän tiedon saamisessa korostui päiväkodista saatavien oppaiden sekä henkilökunnan kanssa käytyjen keskusteluiden ja hyvän vuorovaikutuksen merkitys.

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Toteutin tutkimuksen pääosin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena Hämeenlinnalaisessa päiväkodissa. Laadullisessa tutkimuksessa on tärkeää, että ihmisillä, joilta tietoa kerätään, on kokemusta tai tietoa tutkittavasta ilmiöstä (Tuomi & Sarajärvi 2009, 85.) Tutkimukseni kohteena olivat huoltajien kokemukset ja toiveet koskien oman lapsen varhaiskasvatuksen aloitusta, joten heillä luonnollisesti on kokemuksellista tietoa, josta aineisto koostuu.

Tutkimukseen osallistuvat perheet valittiin yhdessä päiväkodin johtajan kanssa. Rajasin tutkimuksen koskemaan syksyllä 2017 alle 4-vuotiaana varhaiskasvatuksessa aloittaneiden lasten huoltajia. Rajaus luo raameja aineiston analysoinnille ja pitää aineiston koon sopusuhtaisena tutkimukseen käytettävissä olevan ajan suhteen. Tutkimukseen sopivia perheitä löytyi yhteensä kuusitoista.

6.1 Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, millaisia kokemuksia ja toiveita huoltajilla on koskien lapsen varhaiskasvatuksen aloitusta. Tutkimuksen kohteena olivat siis huoltajien miitteet koskien hoidon aloitusta päiväkodissa, näkemykset päiväkodin aloituskäytännöistä sekä huoltajien toiveet ja mahdolliset kehitysideoita. Tutkimuksen tavoitteena on kerätä sellaista tietoa, jonka avulla päiväkotitoiminta voisi arvioida aloituskäytäntöjen kehittämistä.

sen tarvetta. Varhaiskasvatustilain (36/1973 § 9b) mukaan varhaiskasvatuksen järjestäjän on arvioitava antamaansa varhaiskasvatusta, sillä arvioinnin avulla turvataan varhaiskasvatuksen toteutumista ja tuetaan sen kehittämistä sekä edistetään näin lapsen hyvinvointia. Tutkimus tukee myös huoltajien kanssa tehtävää kasvatusyhteistyötä ja osallisuutta, mikä on nykyisessä varhaiskasvatuksessa oleellista.

Tutkimuskysymykseni ovat:

1. Millaisiksi päiväkodin aloituskäytännöt huoltajien näkökulmasta koetaan ja onko aloituskäytäntöjä tarvetta kehittää jotenkin?
2. Millaisia tunteita ja ajatuksia lapsen varhaiskasvatuksen aloitus huoltajissa herättää?

6.2 Aineistonkeruu ja analyysi

Tutkimuksen aineistonkeruu tapahtui haastattelulomakkeella (liite 2), joka sisälsi muutamia suljettuja kysymyksiä sekä useita puoliavoimia kysymyksiä. Tuomen ja Sarajärven (2009, 74) mukaan lomakehaastattelun avulla voidaan tutkia erilaisia ilmiöitä ja etsiä vastauksia monenlaisiin ongelmiin, ja vaikka se onkin useimmiten kvantitatiivisessa tutkimuksessa käytetty aineistonkeruumenetelmä, voidaan sitä käyttää myös kvalitatiivisessa tutkimuksessa. Lomakehaastattelussa on oleellista, että kysytyt kysymykset liittyvät tarkasti tutkimuksen tarkoitukseen ja ne ovat perusteltavissa tutkitavasta ilmiöstä jo olemassa olevalla tiedolla.

Tutkimukseni lomakehaastattelu toteutettiin siten, että kyselylomakkeet jaettiin tutkimukseen sopiviin perheisiin päiväkodissa. Lomakkeiden mukana annoin kirjekuoret, joihin huoltajat saattoivat sulkea vastauksensa yksityisyyden suojaamiseksi. Tutkimusaineisto käsiteltiin anonymisti ja tästä kerrottiin saatekirjeessä huoltajille. Anonymiuden tarkoitus oli tukea haastateltavia vastaamaan rehellisesti ja avoimesti. Huoltajat saivat ohjeeksi palauttaa vastauksensa suljetussa kuoressa lapsen hoitoryhmään, josta ne toimitettiin edelleen johtajalle, jonka luota kävin ne itse noutamassa.

Käytin aineiston analyysissä laadullista aineistolähtöistä sisällönanalyysiä. Laadullinen sisällönanalyysi on perusanalyysimenetelmä, jonka avulla voidaan tehdä monenlaista tutkimusta. Laadullisessa analyysissä pyritään aineiston yksittäisistä käsityksistä löytämään koko aineistoon päteviä yhteneväisyyksiä, ja sitten pelkistämään ja yhdistämään nämä havainnot yhdeksi havainnoksi (Alasuutari 2011, 40–42). Kyselylomakkeessa oli muutama suljettu kysymys, joiden vastaukset esitän määrällisesti. Teemoittelin kerätyn aineiston käyttäen apuna haastattelulomakkeen kysymyksiä sekä vastauksista nousevia yhteneväisyyksiä. Tuomen ja Sarajärven (2009, 91,

93) mukaan teemoittelussa painottuu se, mitä teemoista on sanottu. Aineistoa pilkotaan ja ryhmitellään aihepiirien mukaisesti, mikä mahdollistaa tiettyjen teemojen vertailun.

7 AINEISTON ANALYYSI JA TULOKSET

Tutkimuksen rajaukseen sopivia perheitä löytyi päiväkodista yhteensä kuusi kotoista. Jaoin näille kaikille haastattelulomakkeen kotiin täytettäväksi ja palautettavaksi lapsen hoitoryhmään. Lomakkeita palautui yhteensä kymmenen kappaletta, eli hieman yli puolet. Kaikki vastaajat olivat yhtä lukuun ottamatta vastanneet lomakkeen kaikkiin kysymyksiin. Vastauksista nousi esiin selviä yhteneväisyyksiä erityisesti koskien huoltajien tunteita ja mietteitä oman lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksessa. Vastauksista ei nousut esiin mitään yhteistä kehitysideaa, vaan vastaajilla oli varsin yksilöllisiä toiveita koskien lapsen varhaiskasvatuksen aloitusta, mikä kuvastaa hyvin kokemusten yksilöllisyyttä.

Seuraavaksi analysoin aineistoa haastattelulomakkeen kysymysten ja vastauksista nousseiden teemojen kautta. Olen koonnut vastauksista nousseita asioita kaikista haastattelulomakkeen vastauksista, koska useissa vastauksissa sivuttiin monesti myös jotain toista kysymystä kuin juuri sitä mihiin kulloinkin vastataan.

7.1 Huoltajien tunteita leimaa huoli

Huoltajat kuvailivat tunteitaan koskien lapsen varhaiskasvatuksen aloitusta monisanaisesti. Puolella vastanneista oli jo aiemmin varhaiskasvatuksessa aloittanut lapsi tai lapsia, mutta vain yhden vastaajan kohdalla tämä helpotti nuorimpien lasten laittamista päiväkotiin. Muita vastauksia yhdisti huoli siitä, kuinka lapsi sopeutuu uuteen elämäntilanteeseen ja hoitoryhmään.

Pelotti miten oma lapsi pärjää ja kauan kestää, että sopeutuu. Miten oma lapsi suhtautuu vanhempiin, kun hoito on alkanut.

Miten lapsi suhtautuu; heijastuuko käytökseen jotain päiväkotipäivän päätteeksi kotona. Pärjääkö lapsi ja miten sopeutuu muihin lapsiin.

Ahdistusta (ajatus erossa olemisesta; ikävystä), pelkoa (miten lapsi sopeutuu, tottuu uuteen tilanteeseen) - - jännitystä (miten kaikki tulee sujumaan). Erityisesti ensimmäinen päivä pelotti.

Huoltajia mietitytti myös, miten ja kuinka yksilöllisesti heidän lapsensa kohdataan päiväkodissa, ja miten päiväkodissa yleisesti ottaen toimitaan.

Saako huomiota. - - Kannustetaanko toteuttamaan oppimia taitoja vai tehdäänkö puolesta.

Päivien rauhattomuus? Yksilöllinen huomioiminen? Sylin riittävyys? Lasten kuuntelu?

7.2 Tutustuminen päiväkotiin ja aloituskeskustelu

Kaikki vastaajat olivat yhtä lukuun ottamatta käyneet tutustumassa päiväkotiin ja lapsen tulevaan hoitoryhmään etukäteen vaihtelevissa määrin, mutta kuitenkin useammin kuin kerran. Tutustumiskertojen määrään ovat vaikuttaneet käytännöt seikat, kuten hoidon aloituksen kiireellisyys. Yhdelle huoltajalle tutustumisen mahdollisuudesta ei oltu kerrottu ja näin ollen he eivät olleet käyneet lainkaan tutustumassa päiväkotiin.

Kävimme lukuisia kertoja päiväkodin pihalla leikkimässä ja koko ensimmäisen viikon harjoittelimme lyhyitä päiviä.

Kyllä, neljä kertaa edeltävällä viikolla. Enempää emme ehtineet ennen hoidon alkamista.

Vastaukset koskien henkilökunnan antamaa tukea tutustumisvaiheessa olivat jokseenkin niukkoja. Tuli kuitenkin ilmi, että tutustumisen tukeiseksi henkilökunnan puolelta koettiin rutiinien läpikäyminen perheen kanssa ja keskustelu. Tärkeiksi asioiksi tutustumiseen liittyen nousi kokemus siitä, että huoltajia kuunnellaan ja, että henkilökunta on selvästi kiinnostunut lapsesta.

Tuntui, että ainakin lastentarhanopettaja oli kiinnostunut lapsestani; halusi kuulla hänestä asioita ja oppia tuntemaan hänet. Se oli minulle tärkeää.

- - tärkeää oli, että nimellä kutsuivat lapsia ja tiesi heti ketä on tulossa.

Muutamasta vastauksesta ilmeni, että olisi kaivattu kiireettömyyttä tutustumiskäynteihin. Kyseessä on mahdollisesti ollut päiväkodissa poikkeukselliset päivät, koska samanlaisia huomioita ei tullut muilta. Onko kyseessä ollut esimerkiksi jonkun työntekijän äkillisen poissaolon aiheuttama kiire tai muu syy – se ei selviä vastauksista.

Toivotettiin tervetulleeksi... eipä juuri muuta. Kun kävimme tutustumassa, siellä oli kovin kiireistä, eipä juuri ehditty keskustelemaan.

Kävimme kaksi kertaa. Molemmilla kerroilla oli melkoinen hädellä päällä. Esikoisen aikana kävimme useammin. Silloin tuntui, että oltiin enemmän panostettu näihin tutustumisiin
- - Oltiin ulkona, sisällä ja esiteltiin tilat. Nyt näin ei ollut.

Haastattelulomakkeessa kysyin huoltajilta missä varhaiskasvatuksen aloituskeskustelu pidettiin, koska kyseisessä päiväkodissa on käytäntönä ehdottaa aloituskeskustelun pitämistä lapsen kotona, tälle tutussa ympäristössä, vanhempien niin halutessa. Kaikki vastaajat kertoivat aloituskeskustelun pidetyn päiväkodissa. Vain puolelle vastaajista oli ehdotettu aloituskeskustelun pitämistä lapsen kotona. Kaikki suhtautuivat ideaan pitää keskustelu lapsen kotona positiivisesti, ja osa olisi ilmeisesti toivonut, että heille olisi tarjottu mahdollisuutta aloituskeskusteluun kotona.

Päiväkodissa pidettiin, sellaisessa pienessä tilassa missä lapsi ei kovin hyvin viihtynyt. Mainio idea olisi pitää keskustelu kotona; lapsen omassa ympäristössä!

Kotona pidetty aloituskeskustelu olisi mukava käytäntö.

Muutama oli halunnut tulla aloituskeskusteluun päiväkotiin, vaikka sen pitämistä kotona oli kyllä ehdotettu.

Päiväkodissa. Koti on hyvä paikka aloituskeskustelulle. Siten hoitajat tutustuvat varmasti paremmin lapseen. Meillä käytännön asiat sanelivat paikan.

7.3 Tarpeeksi tarpeellista tietoa

Kysyin haastattelulomakkeessa huoltajilta, millaista tietoa he saivat päiväkodista aloituksen yhteydessä, saivatko he mielestään tarpeeksi tietoa ja mistä he olisivat toivoneet saavansa enemmän tietoa. Kaikki vastaajat ilmoittivat saaneensa tietoa tarpeeksi tai ainakin saaneensa hyödyllistä tietoa. Lähes kaikki vastasivat saaneensa päiväkodin ja ryhmän yhteystiedot, tietoa liittyen päiväkodin maksuihin sekä yleisesti hoitoryhmän toimintaan.

Muutama vastanneista toivoi, että olisi saanut enemmänkin tietoa. Lisätietoa toivottiin varsinkin käytännöllisistä asioista, joita päiväkodin henkilökunta ei uskoakseni tule heti alussa ajatelleeksi. Joku huoltaja toivoi esimerkiksi ohjeita siihen, kuinka käytännössä toimia lasta tuodessa hoitoon – pitääkö vanhemman lähteä heti ja kuka laittaa lapselle tossut jalkaan. Joku taas olisi jo alussa halunnut saada tietoa, kuinka toimia, jos sisarus sairastaa ja miten lääkitysten suhteen toimitaan. Yksi vastaaja ilmaisi haluavansa enemmän tietoa kirjallisena, jotta voisi tutustua uusiin asioihin paremmin palaten niihin siten helposti uudelleen.

Itse ehkä olisin kaivannut kaiken tiedon kirjallisesti jotta voisin tutkailla asioita uudestaan ja uudestaan (päiväkodin päivärytmin, pitääkö kertoa jotain kun tuo lapsen jne.)

7.4 Aloitus sujunut hyvin, kun lapsi viihtyy ja sopeutuu

Huoltajat kokivat lapsen varhaiskasvatuksen aloituksen sujuneen kokonaisuutena ajatellen enimmäkseen ihan hyvin. Huoltajat peilasivat aloituksen sujuvuutta lapsen kokemukseen – viihtyvyyteen ja sopeutumiseen. Muutamat mainitsivat aloituksen sujuneen ”koko ajan paremmin”. Vain muutama vastaaja kuvasi omia tunteitaan liittyen aloituksen yleiseen sujumiseen, muuten vastaajat keskittyivät kuvaamaan lapsen kokemusta ja kuinka mielellään lapsi menee päiväkotiin. Pari huoltajaa kuvasi myös henkilökunnan antamaa palautetta lapsesta päiväkodissa.

- - ei ole vielä ihan oma itsensä, mutta ihan mielellään lähtee hoitoon. Se tuntuu helpottavalta.

Tärkeätä on, että vanhemmalla on sellainen olo, että voi hyvillä mielin jättää lapsensa osaavien ihmisten hoitoon.

Aloituksen yleiseen sujumiseen liittyen positiivisiksi asioiksi nousi myös henkilökunnan ammattitaito ja lämmin ilmapiiri. Yhden kokemuksen mukaan henkilökunta vaikutti aluksi varautuneelta. Haasteeksi joku joki henkilöstön vaihtuvuuden, mutta korosti kuitenkin, että hoitajat ovat tulleet pikkuhiljaa tutuksi ja luottamus on syntynyt.

7.5 Huoltajien toiveet ja kehitysideoita yksilöllisiä

Huoltajien esittämistä kehitysideoista ja toiveista koskien päiväkodin aloituskäytäntöjä, ei noussut esiin mitään tiettyä asiaa, vaan vastaukset olivat tältä osin hyvin erilaisia keskenään ja kuvastivat huoltajien yksilöllisiä kokemuksia, vaikkakin joukosta erottui muutama toisiaan löyhästi sivuva toive. Toiveita nousi vastauksissa esiin vaihtelevasti eri kysymysten kohdalla, ei pelkästään lomakkeen viimeisessä aihetta koskevassa kysymyksessä.

Eräs vastaaja toivoi, että kaupungin kirjalliset ohjeistukset olisivat selkeämpiä. Joku toivoi aloituskeskusteluun rauhallisuutta ja enemmän aikaa keskusteluun ja pohtimiseen. Hieman edellistä sivuten, yksi vastaaja halusi, että niin lasta kuin vanhempaa huomioitaisiin vielä paremmin kyselemällä vanhemmalta enemmän lapsesta ja vanhemman odotuksista koskien varhaiskasvatusta. Toinen vastaaja toivoi, että tutustumisjaksoon ”satsattaisiin” vieläkin enemmän. Eräälle vastaajalle oli tullut mieleen, että päiväkodissa voitaisiin järjestää vanhempien ja lasten yhteinen laulu-leikkihetki silloin, kun ryhmässä aloittaa eniten uusia lapsia, jotta perheet tulisivat tutuiksi keskenään.

Huomioiminen aikuisen ja lapsen, kuitenkin päiväkodin aloitus on tunteikas prosessi lapselle ja vanhemmille. Asiakkaan toiveiden kuuleminen ja olisin halunnut, että lapsestani olisi kyselty enemmän - -

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Haastattelulomakkeen kysymyksiin oli mielestäni vastattu pääsääntöisesti laajasti ja rehellisesti, sillä huoltajat toivat rohkeasti esiin myös negatiivisia asioita. Huoltajat olivat selvästi ymmärtäneet lomakkeen kysymykset hyvin, ja vain pari vastausta oli sellaisia, etteivät ne mielestäni vastanneet itse kysymykseen. Haastattelulomakkeessa oli monta kysymystä, mikä auttoi minua analyysivaiheessa hahmottamaan hyvin vastaajan kokonaisvaltaista kokemusta. Tätä tuki myös vastaajien persoonan esiintulo heidän kirjoittamistaan vastauksista – jokaisen tapa kirjoittaa oli omanlainen ja toi siten vastaajan ikään kuin lähemmäksi. Esitän johtopäätökset tässä luvussa kahden tutkimuskysymyksen mukaisesti.

8.1 Huoltajien kokemukset omakohtaisia ja pääosin positiivisia

Ensimmäinen tutkimuskysymykseni oli: ”millaisiksi päiväkodin aloituskäytännöt huoltajien näkökulmasta koetaan ja onko aloituskäytäntöjä tarvetta kehittää jotenkin?”

Huoltajien vastauksia haastattelulomakkeen kysymyksiin leimaa kokemusten omakohtaisuus. Vaikka päiväkodissa on samat aloituskäytännöt kaikille, eivät aloitukset ole keskenään täysin samanlaisia. Kokemuksiin vaikuttaa vastausten perusteella erilaiset asiat. Esimerkiksi lapsen hoidon tarpeen kiireellisyys vaikuttaa siihen, kuinka monta kertaa perhe kerkeää tutustumaan päiväkotiin. Toisinaan taas voi käydä inhimillisiä virheitä, jotka tuntuvat huoltajista ikäviltä eivätkä herätä luottamusta. Esimerkiksi kaksi vastaaja ilmoitti, ettei heihin oltu otettu yhteyttä päiväkodista lainkaan. Uskon, että näissä tapauksissa on käynyt virhe päiväkodin puolelta, koska tiedän, että käytäntönä on ottaa yhteyttä kaikkiin perheisiin, joille on myönnetty paikka päiväkodista.

Tutkimuksessani selvisi, että kymmenestä vastaajasta viidelle oli ehdotettu varhaiskasvatuksen aloituskeskustelun pitämistä lapsen kotona, vaikka kyseissä päiväkodissa on johtajalta saamani tiedon mukaan käytäntönä ehdottaa tätä kaikille perheille. Mielestäni on luotettavaa, että vastaajat muistavat oikein onko heille ehdotettu asiaa vai ei, sillä aloituksesta on kaikilla kulunut maksimissaan muutama kuukausi. Kaikki vastanneet huoltajat pitivät aloituskeskustelun pitämistä lapsen kotona hyvänä ideana. Myös

Tikkalan (2013, 51) opinnäytetyön tuloksista käy ilmi, että huoltajat suhtautuvat pääosin positiivisesti ajatukseen, että päiväkodista suoritetaan niin sanottu alkukäynti lapsen kotiin.

Kaskelan ja Kekkosen (2007, 42) mukaan aloituskesustelun pitäminen lapsen kotona on paitsi lapselle turvallinen ensikontakti uuteen, mutta myös arvokas kokemus työntekijälle, sillä se auttaa työntekijää asettumaan lapsen asemaan – miltä tuntuu tutustua uusiin ihmisiin uudessa, vieraassa ympäristössä. Tämä ymmärrys auttaa työntekijää kohtaamaan lapsen päiväkotiin tutustumisen aikana. Kotikäynti antaa työntekijälle myös arvokasta tietoa lapsesta ja lapsen tavasta toimia perheen kanssa. Lisäksi kotikäynti auttaa lasta luottamaan kasvattajaan.

Johtopäätökseni mukaan päiväkodin kannattaisi panostaa siihen, että jos päiväkotiki haluaa tarjota perheille mahdollisuuden aloituskesustelun pitämiseksi lapsen kotona, niin sitä ehdotettaisiin kaikille perheille, koska perheet vaikuttavat arvostavan sitä. Perheiden kotona käyminen on asiakaslähtöistä ja palveluhenkistä toimintaa, mikä vaatii toki päiväkodilta resursseja ja sitoutuneisuutta asiaan. Asiakkaiden tasavertaisen kohtelun kannalta olisi linjauksen oltava yhtenäinen koko päiväkodissa.

Tutustumiskäynteihin liittyen tutkimuksessani ilmeni, että perheet ovat muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta voineet käydä tutustumassa päiväkotiki useita kertoja. Vastauksista ei käy ilmi, miten perheitä on ohjeistettu tässä; onko esimerkiksi suositeltu käymään monta kertaa. Pohdin aluksi, kysyisinkö asiaa suoraan haastattelulomakkeessa, mutta päädyin jättämään sen pois ja kysymään yleisesti, kuinka henkilökunta tuki tutustumista. Nyt voin todeta, että olisi ollut tärkeää tarkentaa kysymystä, sillä pehmeä lasku varhaiskasvatukseen on tärkeä asia. Kysymyksen tärkeyttä saa pohtimaan myös yhden vastaajan kokemus siitä, ettei heille ollut päiväkodista ehdotettu tutustumiskäyntejä lainkaan, joten he eivät olleet käyneet tutustumassa ollenkaan. Kyseessä on aineiston perusteella yksittäistapaus, mutta on hyvä pitää mielessä, etteivät kaikki vanhemmat ole automaattisesti tietoisia siitä, että päiväkotiki voi mennä tutustumaan tai olettavat aloitteen tulevan päiväkodista. Kun sitä ei tule, voidaan ajatella, ettei se ole mahdollista. Vastausten perusteella voi kuitenkin päätellä, että perheille on annettu mahdollisuus useisiin tutustumiskertoihin. Voinee olettaa, että myös tutustumista vaille jääneelle perheelle olisi annettu mahdollisuus, jos asia olisi tullut puheeksi. Varhaiskasvattajien dialoginen aloitteellisuus on tärkeää.

Tutkimukseni mukaan huoltajien kokemukset lapsen varhaiskasvatuksen aloituksesta olivat pääosin positiivia. Tärkeimmäksi asiaksi nousi kokemus siitä, että lapsi viihtyy ja pärjää päiväkodissa sekä yleisesti perheen kohtaaminen. Huoltajille vaikuttaa olevan erityisen tärkeää se, kuinka kiinnostuneita päiväkodin varhaiskasvattajat ovat heidän lapsestaan. Vain yksi vastaaja ilmaisi toivoneensa, että lapsesta olisi kysely enemmän, joten oletan, että muut vastaajat ovat varmaankin olleet tyytyväisiä siihen kuinka

suurta kiinnostusta kasvattajat ovat osoittaneet lasta kohtaan. Eräs vastaaja piti aloituskäytäntöjä kyllä hyvinä, mutta koki, että niihin voisi panostaa vieläkin enemmän tarkentamatta kuitenkaan, miten. Kenties olisi tarvetta yhteisöllisyyttä ja tutustumista tukevalle toiminnalle, kuten erään huoltajan ehdottama aloittavien perheiden yhteinen laululeikki-hetki.

Analysoinnin jälkeen voidaan tämän tutkimuksen perusteella olettaa, että päiväkodissa otetaan perheet pääsääntöisesti vastaan kiinnostusta osoittaen ja keskustelua käyden. Perheille myös annetaan samanlaista perustietoa päiväkodin käytäntöihin liittyen. Muutama vastaaja mainitsi erikseen työntekijöiden ammattitaidon merkityksen ja lämpimän ilmapiirin. Yksi vastaaja koki henkilökunnan puolelta alkuun varautuneisuutta. Perheiden kohtaaminen päiväkodissa on ammattitaito, jolla on erittäin suuri merkitys asiakkaille. Aidolla läsnäololla ja positiivisella suhtautumisella voidaan luoda pohjaa toimivalle vuorovaikutussuhteelle ja näin helpottaa lapsen sopeutumista päiväkotiin, mikä taas osaltaan vaikuttaa suoraan siihen, millaiseksi aloitus kokonaisvaltaisesti ottaen koetaan. Vanhempien ja kasvattajien antama tuki ja sensitiivinen suhtautuminen lapseen, on edellytys lapsen sopeutumiselle varhaiskasvatukseen (Kaskela & Kekkonen 2007, 44).

Jenni Kurtin (2012, 32) opinnäytetyön tuloksissa korostuu omien tutkimustulosteni tapaan se, että positiivinen aloituskokemus perustuu pitkälti siihen, kuinka hyvin lapsi huoltajien mielestä sopeutuu päiväkotiin. Vaikka aloituskokemukseen vaikuttavat erilaiset asiat, kuten tutustumisten määrä, huoltajan kokemus kasvattajien kiinnostuksesta lapseen, keskustelu ja tiedonsaanti, niin huoltajat arvioivat aloituksen sujuvuutta pitkälti lapsen sopeutumisen ja tuntemusten perusteella. Kaikki päiväkodin aloituskäytännöt tähtäävät siihen, että lapsi voi aloittaa varhaiskasvatuksen mahdollisimman miellyttävästi. Tätä tavoitetta tukevat varhaiskasvattajien ja huoltajien välisen vuorovaikutuksen ja dialogin laatu, sekä huoltajien kokemuksen ymmärtäminen. ”Kasvattajan ja vanhemman dialogi synnyttää kahdenkeskisen yhteisöllisyyden kokemuksen ja tunneliittymisen lapsen asiaan ja kasvatusprosessiin” (Kaskela & Kekkonen 2007, 40).

Johtopäätökset ensimmäisen tutkimuskysymyksen osalta voidaan siis tiivistää seuraavasti:

- Huoltajien kokemukset ovat omakohtaisia.
- Aloituskeskustelua kannattaa ehdottaa pidettäväksi lapsen kotona.
- Perheet ovat saaneet mahdollisuuden käydä tutustumassa päiväkotiin useita kertoja.
- Huoltajien kokemukset lapsen varhaiskasvatuksen aloituksesta ovat pääosin positiivisia.
- Päiväkodissa otetaan perheet pääsääntöisesti vastaan kiinnostusta osoittaen ja keskustelua käyden.

8.2 Huoltajien tunteita leimaa huoli lapsen sopeutumisesta

Toinen tutkimuskysymykseni oli: ”millaisia tunteita ja ajatuksia lapsen varhaiskasvatuksen aloitus huoltajissa herättää?”. Tällä kysymyksellä halusin saada lisää tietoa, josta ammentaa syvempää tunnetasoista ymmärrystä vanhempien kokemukseen liittyen.

Huoltajien tunteet ja mietteet koskien lapsen varhaiskasvatuksen aloitusta olivat keskenään erittäin yhteneviä. Kaikkia huoltajia huolestutti jossain määrin, kuinka asiat lähtevät sujumaan, miten lapsi sopeutuu ja kuinka lapsi huomioidaan päiväkodissa. Vain yksi huoltaja mainitsi luottavaisista tunteista aloituksen sujumisen suhteen.

Vanhempien huolissa on havaittavissa yhteneväisyyksiä esimerkiksi Mari Rissasen (2014, 36) kandidaatin-tutkielman tuloksiin, koskien vanhempien huolia lapsen aloittaessa päivähoidon, joissa nousi esiin lapsen sopeutumiseen liittyvät huolet, huolet lapsen fyysisestä hyvinvoinnista, päiväkodin toimintaan liittyvät huolet. Oman tutkimukseni vastauksissa korostui niin ikään sopeutumiseen ja päiväkodin toimintaan liittyvät huolet. Vain yhdellä vastaajalla oli lapsen fyysiseen hyvinvointiin liittyvä huoli.

Toisin kuin Rissasen tutkimuksessa, omassa tutkimuksessani ei suoranaisesti käsitelty sitä, kuinka vanhempia tuetaan ja heidän huoliinsa vastaan, mutta saamieni vastausten perusteella voisi ajatella, että vanhempien huolta helpottaa aloituksessa käydyt keskustelut kasvatushenkilöstön kanssa, koska huoltajien vastauksissa korostui asioiden läpikäyminen ja hoitajien kiinnostus lapsen yksilöllisiin tarpeisiin.

Kaskelan ja Kekkosen (2007, 36, 45) mukaan riittävä vuorovaikutus vähentää vääriä tulkintoja ja olettamuksia lapsesta, perheen tilanteesta tai huolen aiheista. On oltava niin sanottua yhdessä ajattelun taitoa, jonka avulla edetään kohti yhteisymmärrystä. Myönteisellä ja avoimella suhtautumisella kasvattaja antaa tilaa perheiden puheelle ja tunteille. Sensitiivisen suhteen muodostaminen lapseen kasvattaa huoltajien luottamusta päiväkodin henkilökuntaa kohtaan. Luottamusta rakentaa myös huoltajien mahdollisuus vaikuttaa lapsen varhaiskasvatukseen ja hoitoon. On tärkeää ottaa huomioon vanhempien toiveet ja käydä jatkuvaa arkista vuoropuhelua lapseen liittyvistä asioista, koska luottamuksellisuus on osa kasvatusyhteistyön perustaa.

Johtopäätökset toisen tutkimuskysymykseni osalta voidaan tiivistää seuraavasti:

- Kaikkia huoltajia huolestutti jossain määrin, kuinka asiat lähtevät sujumaan, miten lapsi sopeutuu ja kuinka lapsi huomioidaan päiväkodissa.
- Vanhempien huolta helpottaa aloituksessa käydyt keskustelut kasvatushenkilöstön kanssa.

- Myönteisellä ja avoimella suhtautumisella kasvattaja antaa tilaa perheiden puheelle ja tunteille.

9 POHDINTA

Pohdin tässä luvussa opinnäytetyöni hyödynnettävyyttä yhteistyöpäiväkodissa sekä tutkimuksen luotettavuutta. Lisäksi esitän jatkotutkimusaiheet ja pohdin lyhyesti omaa opinnäytetyöprosessiani.

9.1 Tutkimuksen hyödynnettävyys

Tutkimukseni tuloksia tarkastellessa on huomioitava, että tutkimus sijoitui yhteen päiväkotiin ja koski vastikään kyseisessä päiväkodissa varhaiskasvatuksen aloittaneiden lasten perheitä, joita oli yhteensä kuusitoista. Tarkoituksena ei ole yleistää tuloksia koskemaan kaikkia asiakasperheitä tai muita päiväkoteja. Olisi mielenkiintoista tietää, mikä vaikutti vastaajamäärään. Olivatko perheet liian kiireisiä paneutuakseen pitkäkköön kyseeseen vai eivätkö kaikki kokeneet aihetta tarpeeksi mielenkiintoiseksi? Vastausmäärästä huolimatta saatu tieto on arvokas osa päiväkodin kehittämistyötä ja huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä, sillä jokainen asiakas on tärkeä ja jokaisen kokemuksesta voi oppia jotakin.

Tämä tutkimus osoitti, että päiväkodin aloituskäytännöt ovat toteutuneet pääosin tarkoituksenmukaisesti. Päiväkodissa vastikään aloittaneet perheet kokivat aloituksen sujuneen pääosin hyvin. Huoltajien kokemuksissa positiivisina asioina korostui varhaiskasvattajien kiinnostus lapseen sekä tiedon saaminen ja keskustelu. Voinee siis olettaa, että päiväkodissa on onnistuttu kohtamaan perheet ja lapset pääsääntöisesti lämpimästi ja keskustellen. Tämä tukee lapsen sopeutumista ja viihtymistä päiväkodissa, mikä on tutkimuksen perusteella huoltajien mielestä varhaiskasvatuksen aloituksen sujuvuutta oleellisesti määrittävä tekijä.

Kahta poikkeusta lukuun ottamatta, perheisiin oli otettu päiväkodista yhteyttä ennen hoidon aloitusta. Tämän käytännön voi katsoa toteutuneen päiväkodissa pääsääntöisesti hyvin. Tuloksista ilmeni, että lähes kaikki perheet olivat käyneet tutustumassa päiväkotiin useita kertoja. Kertojen määrään olivat vaikuttaneet perheiden omat aikataulut, joten voinee todeta, että mahdollisuus käydä tutustumassa niin paljon kuin perhe haluaa, on aloituskäytäntönä toteutettu päiväkodissa onnistuneesti.

Tutkimuksen perusteella päiväkodin aloituskeskustelukäytäntöjä voitaisiin kehittää asiakaslähtöisemmiksi ehdottamalla kaikille varhaiskasvatukseen siirtyville perheille aloituskeskustelun pitämistä lapsen kotona. Mahdollisuus kotona pidettävälle keskustelulle otettiin vastaajien keskuudessa vastaan erittäin positiivisesti. Muita varsinaisia kehityskohteita ei aineiston

perusteella ilmennyt. Mielestäni yhden vastaajan ehdotus aloitukseen ajoittuvan perheiden yhteisen laululeikki-hetken järjestäminen päiväkotiryhmässä on hyvä ajatus ja voisi auttaa perheitä tutustumaan uuteen paikkaan ja ihmisiin. Yksilöllisen kohtaamisen lisäksi on mielestäni tärkeää tukea myös yhteisöllisyyttä jo aloituksesta lähtien.

9.2 Tutkimuksen luotettavuus

Päädyin laadulliseen tutkimus- ja analyysitapaan, koska halusin saada huoltajilta mahdollisimman omasanaisia vastauksia ja antaa tilaa huoltajille tuoda esiin omia näkökulmiaan. Laadin lomakkeen kysymykset kuitenkin tarpeeksi rajaaviksi, jotta saisin tutkimuksen kannalta oleellisia vastauksia ja huoltajat kokisivat vastaamisen helpommaksi. Rajaaminen toisaalta helpotti, toisaalta vaikeutti analyysin tekoa. Muotoilemalla useita tarkkoja kysymyksiä sain toki useita tarkkoja vastauksia, mutta teemoittelu oli täten haastavampaa, kuin jos lomake olisi sisältänyt vain pari avoimempaa kysymystä ja niihin pohtivia vastauksia. Olen kuitenkin mielestäni onnistunut löytämään aineistosta keskeiset ja toistuvat asiat pyrkien tietoisesti olemaan antamatta niille merkityksiä, joita ne eivät suoranaisesti sisällä. Tätä tukeakseni olen käyttänyt aineistolainauksia, jotta lukija saisi paremmin käsityksen siitä mihin tulkintani perustuvat.

Tutkimuksen luotettavuutta tuki se, että vastaukset käsiteltiin nimettöminä. Huoltajat kuitenkin saivat haastattelulomakkeet omasta ryhmästään ja palauttivat vastaukset omaan ryhmään, joten on mahdollista, että vastauksiin on voinut vaikuttaa se, että huoltajat tietävät ryhmän henkilökunnan tietävän, keitä vastaajat ovat. Toisaalta vastauksia läpikäydessäni havaitsin, että huoltajat olivat vastanneet monisanaisesti ja ilmaisivat myös avoimesti negatiivisia kokemuksia ja käyttivät suorina esimerkkejä. Vaikutti siltä, että huoltajat jakoivat aloituskokemuksensa mielellään ja rehellisesti.

Haastattelulomakkeen kysymykset avasivat ehkä huoltajille, mitä päiväkodin aloituskäytäntöihin yleensä kuuluu. Esimerkiksi kysymykseni siitä, otettiinko perheeseen yhteyttä ennen aloitusta ja ehdotettiinko aloituskeskustelun pitämistä lapsen kotona, saattoi ilmaista huoltajille, että näiden asioiden olisi pitänyt toteutua. En voi kuitenkaan tietää tämän vaikuttaneen huoltajien vastauksiin muihin lomakkeen kysymyksiin. Kysyin lomakkeessa myös lapsen ikää aloitushetkellä, koska ajattelin etukäteen sen ehkä vaikuttavan huoltajien kertomuksiin, mutta analyysivaiheessa en havainnut eroa vastauksissa lapsen aloitusiän mukaan, joten hylkäsin kysymyksen enkä tuonut esiin analyysivaiheessa.

9.3 Jatkotutkimusaiheet ja loppusanat

Olisi kiinnostavaa ja hyödyllistä toteuttaa samanlainen tutkimus laajemmalla aineistolla, koskien esimerkiksi jo aiemmin aloittaneita perheitä tai

useampaa päiväkotia. Lisäksi olisi hyvä tutkia myös varhaiskasvattajien kokemuksia ja näkemyksiä varhaiskasvatuksen aloituskäytännöistä. Koska tutkimustulosteni perusteella tärkeää oli se, kuinka sujuvaksi aloitus oli koettu lapsen sopeutumisen näkökulmasta, niin jatkotutkimuksena voisi selvittää mikä huoltajien ja /tai varhaiskasvattajien mielestä tukee ja edistää lapsen sopeutumista. Toinen tutkimustuloksissa korostunut asia oli kohtaamisen ja keskustelun eli vuorovaikutuksen merkitys varhaiskasvatuksen aloituksessa. Tutkimusta voisi jatkaa tutkimalla huoltajien ja kasvattajien välistä vuorovaikutusta kasvatusyhteistyön näkökulmasta.

Opinnäytetyöprosessini eteni tiiviissä aikataulussa ja sisältö rakentui vuoden 2017 syys-, loka- ja marraskuun aikana. Opinnäytetyön tekeminen on ollut oppimiskokemus niin itse tutkimuksen teosta kuin tutkimuksen aiheesta. Päiväkodin aloituskäytännöt ja perheiden aloituskokemus ovat asioita, joihin haluan kiinnittää erityistä huomiota tulevaisuudessa lastentarhanopettajan työtä tehdessäni. Tulee olemaan hienoa saada olla mukana näissä perheiden tärkeissä ja herkissä hetkissä kasvatusyhteistyötä tehden. Kaskelaa ja Kekkosta (2007, 37) lainatakseni toteankin lopuksi, että ”lasten kasvatus on lapsen lähellä olevien aikuisten yhteistä kasvua - -”.

LÄHTEET

- Alasuutari, P. (2011). *Laadullinen tutkimus 2.0*. Tampere: Vastapaino.
- Karikoski, H. & Tiilikka, A. (2016). Eheä kasvunpolku – haaste yhteistyölle. Teoksessa E. Hujala & L. Turja (toim.) *Varhaiskasvatuksen käsikirja*. 3. päivitetty painos. Jyväskylä: PS-kustannus, 78–93.
- Kaskela, M. & Kekkonen, M. (2007). *Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta – Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen*. Helsinki: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus -ja kehittämiskeskus.
- Keltikangas-Järvinen, L. (2012). *Pienen lapsen sosiaalisuus*. Helsinki: WSOY.
- Kiesiläinen, L. (2001). Vuorovaikutus ammattina. Teoksessa A. Helenius, K. Karila, H. Munter, P. Mäntynen & H. Siren-Tiusanen. *Pienet päivähoitossa. Alle kolmivuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita*. Helsinki: WSOY, 254–270.
- Kurtti, J. (2012). *Vanhempien kokemuksia pienen lapsen päivähoiton aloituksesta*. Opinnäytetyö. Sosiaalialan koulutusohjelma. Oulun Diakonia-ammattikorkeakoulu. Haettu 23.9.2017 osoitteesta <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201203012707>
- Kronqvist, E. (2016). Varhaispedagogiikan kehityspsykologinen perusta. Teoksessa E. Hujala & L. Turja (toim.) *Varhaiskasvatuksen käsikirja*. 3. päivitetty painos. Jyväskylä: PS-kustannus, 13–30.
- Munter, H. (2001). Lapsi aloittaa päivähoiton. Teoksessa A. Helenius, K. Karila, H. Munter, P. Mäntynen & H. Siren-Tiusanen. *Pienet päivähoitossa. Alle kolmivuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita*. Helsinki: WSOY, 35–63.
- Mäkelä, J. (2002). Aivojen varhainen kehitys vuorovaikutussuhteissa. Teoksessa Sinkkonen, J. (toim.) *Pesästä lentoon. Kirja lapsen kehityksestä kasvattajalle*. Helsinki: WSOY, 13–43.
- Opetushallitus. (2016). *Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016*. Haettu 16.9.2017 osoitteesta http://www.oph.fi/download/179349_varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2016.pdf
- Rissanen, M. (2014). *"Alku menikin todella loistavasti": vanhempien huolet lapsen päivähoiton aloituksessa*. Kandidaatin-tutkielma. Kasvatustieteen kandidaatin tutkinto. Jyväskylän yliopisto. Haettu 4.11.2017 osoitteesta <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201405111685>

Salo, S. (2002). Kiintymyssuhteen merkitys elämänkaaren aikana. Teoksessa Sinkkonen, J. (toim.) *Pesästä lentoon. Kirja lapsen kehityksestä kasvattajalle*. Helsinki: WSOY, 44–77

Tikkala, E. & Ylinen, E. (2013). *Onnistuneen päivähoiton aloituksen tukeminen. Vanhempien ja päiväkotien kasvattajien kokemuksia päivähoiton aloituksesta*. Opinnäytetyö. Sosiaalian koulutusohjelma. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Haettu 23.9.2017 osoitteesta <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201305158760>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2009). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Varhaiskasvatuslaki 1973/36. Haettu 16.9.2017 osoitteesta <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>

Saatekirja huoltajille

Arvoisat vanhemmat,

Kun lapsi aloittaa varhaiskasvatuksen, herättää se usein huoltajissa monenlaisia tunteita, mietteitä ja kysymyksiä. Päiväkodin aloituskäytäntöjen tarkoitus on tukea perhettä tässä uudessa elämän tilanteessa ja luoda mahdollisimman turvallinen ja miellyttävä aloitus.

Itse varhaiskasvatuksen opiskelijana, ja nyt jo ekaluokkalaisen lapsen äitinä, pidän lapsen kasvatustietojen nivelvaiheita erittäin herkinä ajankohtina lapsen ja koko perheen elämässä. Siksi haluankin suunnata opinnäytetyöni kasvatustietojen ensimmäisen nivelvaiheen, eli varhaiskasvatuksessa aloittamisen, tutkimiseen.

Olen valinnut tutkimukseni teemaksi huoltajien kokemukset ja toiveet koskien lapsen varhaiskasvatuksen aloitusta, sillä huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö ja toiminnan kehittäminen ovat nykyisessä varhaiskasvatuksessa keskeinen asia. Tutkimus koskee syksyllä 2017 alle 4-vuotiaana xxxx päiväkodissa aloittaneiden lasten huoltajia.

Pyydän, että vastaatte lomakkeen kysymyksiin omien kokemusten ja ajatusten pohjalta. Voitte käyttää konkreettisia esimerkkejä. Tarvittaessa voitte jatkaa vastaamista paperin toiselle puolelle.

Vastaukset käsitellään tutkimuksessa nimettöminä.

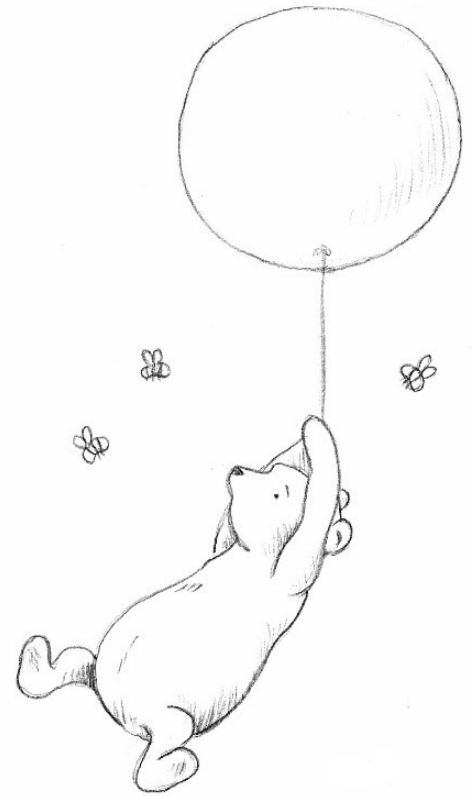
Vastaukset tulee palauttaa lapsen hoitoryhmään suljetussa kuoressa xxxx mennessä.

Kiitos, että olette mukana kehittämässä varhaiskasvatusta!

Ystävällisin terveisin,

Petra Kallio

Sosionomiopiskelija (varhaiskasvatus)
Hämeen ammattikorkeakoulu
[\(sähköpostiosoite\)](#)

“Sometimes,” said Pooh, ‘the smallest things take up the most room in your heart.’

– A. A. Milne

Haastattelulomake huoltajille

1. Minkä ikäisenä lapsenne aloitti päiväkodissa? _____

2. Onko perheessänne aiemmin varhaiskasvatuksessa aloittaneita lapsia? Kyllä: Ei:

3. Millaisia tunteita, ajatuksia ja kysymyksiä lapsen hoidon aloitus teissä herätti?

---

4. Otettiin teihin yhteyttä lapsenne tulevasta hoitoryhmästä ennen hoidon aloitusta?

Kyllä: Ei:

5. Ehdotettiin teille varhaiskasvatuksen aloituskeskustelun pitämistä lapsen kotona?

Kyllä: Ei:

6. Missä aloituskeskustelu pidettiin? Mitä mieltä olette aloituskeskustelun pitämisestä lapsen kotona?

---

7. Kävittekö tutustumassa lapsenne tulevaan hoitoryhmään ennen varsinaisen hoidon aloitusta? Jos kyllä, montako kertaa? Mitkä asiat vaikuttivat tutustumiskertojen määrään?

---

8. Miten päiväkodin henkilökunta tuki tutustumista? Millaista tukea olisitte toivoneet? Mitä asioita pidätte tutustumisessa erityisen tärkeinä?

---

9. Millaisia ohjeita, neuvoja ja/tai kirjallista materiaalia saitte päiväkodista hoitoon liittyen?

---

10. Saitteko mielestänne riittävästi tietoa hoidon alkaessa? Millaisista asioista olisitte halunneet saada enemmän tietoa?

---

11. Miten koette lapsenne varhaiskasvatuksen aloituksen sujuneen yleisesti ottaen?

---

12. Omia kehitysehdotuksia päiväkodin aloituskäytäntöihin? Erityisiä positiiviseksi havaittuja asioita?

Kiitos vastauksistanne!